

nacijske organizacijsko-planske) infrastrukture, ki pomeni kreativno/marketingško profiliranje medčloveških odnosov (Human Relation, Interior Public Relation), pravilno vodenje kadrovske politike. V marketingu to pomeni, da "samo pravi/najsposobnejši pridejo na pravo in zahtevno delovno mesto", kar še posebej velja za vodilne kadre. Skratka, pri izbiri kadrov in vodenju kadrovske politike nasploh sta edina kriterija strokovnost in učinkovitost. Vse kaže, da bo ta problem pri nas še nekaj časa prisoten, kljub hitremu šolanju managerjev in pridobitvam MBA stopnje usposobljenosti, predvsem po vzorcih razvitih dežel industrijske hemisfere. Kajti naši novousposobljeni managerji morajo vplivati zlasti na kreiranje splošne družbene (politične, socialne in kulturne) klime na makro nivoju, ki jim bo omogočila uporabo znanja na mikro ravni.

(2) Naslednji problemski sklop predstavlja marketinški informativni sistem (t.i. MIS) in raziskave, ki so obravnavane v VI. in VII. poglavju. Tudi tukaj je v ospredju sodobna praksa pri nas, za katero na mikro nivoju ne moremo globalno trditi, da upošteva imperativ racionalnega vedenja; to namreč vključuje raziskave, vrhunsko strokovno in znanstveno utemeljitev poslovne politike, politiko izdelkov in cen, politiko in strategijo tržnega nastopa, promocije ter tržnih in poslovnih komunikacijah nasploh.

(3) In na koncu knjiga jasno kaže, da učinkovitega in profitabilnega poslovanja v neusmiljeni svetovni konkurenci ni in ga ne more biti, brez visoko usposobljenih kadrov, brez upoštevanja v svetu že zdavnaj uveljavljene marketinške poslovne filozofije, poslovne funkcije in poslovnega sistema, v blagovno-denarnih razmerah in tržni ekonomiji, h kateri težimo, edine dolgoročno učinkovite strategije.

Knjigo dr. Sfiligojeve, *Marketingo upravljanje*, sicer preda-

vateljice na rednem in podiplomskem študiju na FDV in drugje, lahko priporočamo tako študentom II. in III. stopnje komunikologije in ekonomije kot študentom poslovnih šol-MBA, ter vsem tistim, ki se praktično ukvarjajo z marketinškim delovanjem. Knjiga, ki je napisana po vseh strokovnih, znanstvenih in pedagoških kriterijih, vsekakor zasluži, da jo pozorno preberemo.

dr. Besim Spahić

Aleksander Zorn (ur.)

INTERPRETACIJE: MARJAN ROŽANČ

Nova revija, 1991
str. 163

Uredništvo Nove revije (v nadaljevanju NR) je l. 1991 začelo izdajati novo zbirko Interpretacije. Njen namen je kar se da celovito predstaviti izbranega sodobnega slovenskega literarnega ustvarjalca (ne glede na to, katero literarno zvrst je gojil oz. goji). Zato so avtorji (10 do 12), ki sodelujejo pri posameznem zvezku, raznovrstni. Temu primerno se

tematsko in metodološko razlikujejo tudi študije.

Prvi zvezek je uredil Aleksander Zorn, posvečen pa je Marjanu Rožanču, dolgoletnemu sodelavcu uredništva NR. Kljub popolni individualnosti prispevkov je zanimivo dvoje: 1. bralec ne odkrije nobenih večjih nasprotij med posameznimi interpretacijami in 2. vsi avtorji se v večji ali manjši meri ustavljajo ob Rožančevi religioznosti in bogoiskateljstvu (izjema ni niti Drago Bajt v svoji analizi Rožančevih športnih esejev, ki - kot pravi - nikoli niso bili ozko usmerjeni, marveč vedno usklajeni s širšo evropsko religiozno in filozofsko mislijo).

Med dvanajstimi avtorji izstopajo predvsem tisti, katerih razmišljanja se med seboj tematsko dopolnjujejo. Edvard Kovač in Marko Uršič razmišljata o razpetosti med individualnostjo in skupnostjo. Prvi se ustavlja predvsem ob izrazito neobičajnem Rožančevem iskateljstvu, v katerem odkriva tri temeljne paradokse: a) razpetost med strastnim iskanjem cilja in hkrati strah, da je le-ta nedosegljiv; b) Rožančevo razumevanje pojma religioznosti ne le kot povezanosti z Bogom in svetom, marveč tudi kot miselno in etično kritično držo; c) paradoksnost same Rožančeve osebnosti, ki se razodeva skozi vse njegovo življenje. Uršič razmišlja podobno, s tem, da piše o Rožanču izključno kot krščanskem gnostiku in heretiku in poudarja njegovo nihanje med samohodništvom ter pripadnostjo religioznemu občestvu in Cerkvi. Vzporedno s tem se neizogibno ustavi tudi ob Rožančevem razumevanju zla, ki je glede na Cerkev morda še najbolj heretičen element njegove vere. Tej problematiki se podrobneje posveti Marko Pogačnik, ki se osredotoči na pojem "dobrega Hudiča". Rožančeva nasprotujoča si besedna zveza je bila po Pogačnikovem mnenju svojemu avtorju ne le pesniška figura, marveč

resničnost. Pogačnik jo obravnava glede na klasične demonološke elemente zoroastrizma, manihejstva in bogomilstva, pri čemer se opira v glavnem na pisateljevo Labodovo pesem. Tretji problem, ki izstopa, je spolnost kot "metafizična sinteza mesa in duha". Tomo Virk in Manca Košir se lotevata te teme vsak s svojega zornega kota; medtem ko Virk ugotavlja, da gre Rožancu za nekakšno pobožanstveno telesnost oz. utelešeno božanstvo, se Koširjeva osredotoči na ženske like v Rožančevih romanih in pri tem ugotovi, da je ženska zanj - dokler ga priteguje le njen videz - zgolj predmet in ne človek, kar se kaže tudi v njegovi šibkosti pri opisovanju ženske duhovnosti.

Rečemo lahko, da pomenijo študije res predstavitev, nekakšno razlago Rožančevega pisateljskega opusa in življenja.

Trije intervjuji, ki skupaj z bibliografijo in kratko biografijo zaključujejo zvezek, so dopolnitev in hkrati (ob Rožančevih literarnih delih) pomemben vir kar nekaj študijam v Interpretacijah.

To je prvi širši prikaz Marjana Rožanca ne samo kot avtorja razvpite in več kot dve desetletji prepovedane Tople grede, marveč predvsem Rožanca romanopisca, esejista, misleca in človeka. Pisatelj, ki sicer ni napisal avtobiografije, a lahko kljub temu govorimo o njegovem avtobiografskem opusu, kajti junaki njegove *Pravljice*, *Ljubezni*, *Hudodelcev*, *Metulja* in *Sentimentalnih časov* so - četudi pod drugimi imeni - v bistvu avtor sam v različnih obdobjih svojega življenja.

Ob branju stopa v ospredje Rožančevo strastno iskanje kot način življenja (osebnega in literarnega). Iskanje sebe Resnice, Boga in Ljubezni kot nečesa, kar ni dosegljivo in včasih niti ne doumljivo. Iskanje, ki je nenehno odprto in ki nikoli ne dospje na konec, zato je že v svojem bistvu obsojeno na neskončnost. Kajti tisto

Poslednje, Zadnje je zmeraj zakrito in človek se mu lahko le približuje, doseči ga ne more... Pri dojetanju Absolutnega je človek ujet v svoje (pogojene) predstave, želje, pričakovanja, ki mu onemogočajo čisto in neposredno dojetje, ki mu preprečujejo uvid. Zato je največ, kar lahko naredi, to, da spozna in prizna svojo nevednost. Od tod naprej pa sta vsaj dve izrazitejši poti: prva je pot mistikov (od Terezije Avilske naprej), odsotnost posvetnega nemira in tesnobe, drugo pa bi lahko imenovali pot razuma, pot nenehne samospraševanja, kjer je vsak odgovor nepopoln in vprašljiv, pot, na kateri sproži vsak odgovor cel plaz novih in novih vprašanj. Rožanc se je odločil za slednjo. Ta pa je od njega terjala aktivno vključitev v svet in dogajanje v njem, zahtevala je polno življenje, ki izključuje vsakršen beg in vključuje sprejemanje trpljenja in bolečine negotovega iskanja. Hkrati je to tudi drža intelektualca, ki jo je Rožanc sam definiral med drugim takole: "Intelektualec je človek, ki izbira; ki nenehoma izbira, ampak vse njegove izbire so napačne." Nenehno izbirati pa pomeni nenehno iskati, razmišljati, spraševati... z drugimi besedami: rasti. In temeljni pogoj za tako rast je odprtost, je ljubezen v smislu sprejemanja stvari in ljudi, takih kot so; v sprejemanju življenjskih porazov v vsej njihovi resničnosti in tragičnosti z zavestjo, da jih lahko izkoristiš za nov začetek; v sprejemanju ljudi, ne da bi jim postavljali pogoje, kako naj se obnašajo zato, da bi bili deležni tvoje ljubezni. Ostati kljub svoji odraslosti (ali pa prav zaradi nje) otrok, ki v odraslem svetu še odkriva sledove svetosti božje ljubezni. Tak je namreč otrok v Rožančevih romanih. Ko ta otrok odraste, se njegov smisel in občutek za svetost, za dobro, ki je v vsakomur, izgubi. In s tem se izgubi tudi nikoli potešljiva otroška radovednost: Zakaj? Kako? Ali

je to res? Kratka in preprosta vprašanja, ki si jih je odrasli Rožanc vztrajno zastavljal, da bi z njimi prebudil otroka v sebi. Pri tem se je pomagal s pisanjem, z ustvarjanjem literarnih junakov, ki so si vsak po svoje zastavljali vprašanja in iskali odgovore nanje. Stvarnost se prepleta z literaturo in literatura s stvarnostjo. Meja je zabrisana - za Rožanca, za avtorje študij o njem in za nas; iskanje in spraševanje o smislu in Resnici ostaja naša naloga. Marjan Rožanc je svojo izpolnil.

Jasna Kamin

Jože Snoj (ur.)

INTERPRETACIJE: GREGOR STRNIŠA

Nova revija, 1993
str. 225

Drugi zvezek v zbirki Interpretacije je posvečen leta 1987 umrlemu pesniku, dramatik in filozofu Gregorju Strniši, s tem da se večina študij ukvarja z njegovim poezijo. Tine Hribar je vzel iz pesniške zbirke *Škarje* pod drobnogled pesem *Confessionum Liber XI*, ki se nanaša (kot pove naslov) na XI.